

A haladó egyetemi és főiskolai ifjúság mozgalmi Szegeden (9.)

Újváros Sándor:

A KISZ tevékenységének fő irányelvei a szegedi felsőoktatási intézményekben (1975-1980)

Az ifjúsági szervezet fejlődési irányát, a társadalomban, a politikai életben betöltött szerepét, tevékenységének jellegét az 1975-80-as időszakban elsősorban a KISZ KB ún. „áprilisi határozata”, a KISZ IX. kongresszusa határozata, az ún. „érdekvédelmi határozat” és a rétegakcióprogramok befolyásolták.

Az 1975-80. közötti források, beszámolók döntően arról tesznek tanúbizonyságot, hogy a felsőoktatási intézményekben a KISZ munkája fejlődött, erősödött, növekedett a tagság aktivitása, javult a szervezeti fegyver, a különböző változatos munkaterületeken jelentős eredmények születtek. Ezekről legplasztikusabban azok a jelentések, pályázatok tanúskodnak, amelyeket a különböző felsőoktatási intézmények KISZ-szervezetei készítettek kitüntetés elnyerése érdekében. Így például — egybeként — a József Attila Tudományegyetem 1977-ben és 1978-ban, a Szegedi Orvostudományi Egyetem 1980-ban, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola 1978-ban Kiváló KISZ-szervezet kitüntetésre nyújtott be eredményes pályázatot.

A követelménytámasztás a szervezethez való tartozás alapvető kritériuma lett, és általánosan elfogadottá vált a folyamatos cselekvés, kötelezettség-tesztelés, és ezzel összefüggésben a jogok gyakorlásának elve. Az áprilisi határozattal kialakított ifjúsági szervezet, melynek kiemelt fontosságú feladata volt a nevelő funkció ellátása, hosszabb ideig stabil mechanizmusban, eredményesen funkcionált. A vállalások számonkérésénél rendszerint kiderült, hogy az ifjúsági szervezet tagjai — legalábbis döntő többségük — egyéni és közösségi vállalásaikat teljesítették, a különböző központi és helyi kezdeményezésre született akciók sora volt eredményes és vonzó.

Szervezetileg kialakultak és megszilárdultak az oktatói-dolgozói KISZ-szervezetek, konkrét kezdeményezések születtek és intézkedések történtek az irányítási rendszer korszerűsítésére, a területi irányítás feltételeinek megerősítésére.

Társadalmi munkát valamennyi szegedi felsőoktatási intézmény rendszeresen végzett, ezek egy része a választott hivatással kapcsolatos.

Az ellenérték nélküli társadalmi munka mennyisége a nagyobb intézményeknél évente átlag 4-5000 munkaóra tehető.

Az építőtáborozásban a három nagyobb intézménynek — elsősorban a JATE-nak — voltak komoly hagyományai és mutatkoztak eredményei. A JATE-DELEP közös építőtáborban nyaranta három turnusban hazai és külföldi egyetemek diákjai dolgoztak, pihentek, szórakoztak. A SZOTE KISZ-szervezete táborozások biztosításával segítette az építőtáborozást. A JGYTF és a JATE hallgatói — saját építőtáborok mellett — középiskolások táborokban láttak el rendszeresen nevelői feladatokat. 1975-től került sor gólyatáborok szervezésére, amelyek a leendő elsőévesek beilleszkedését voltak hivatottak elősegíteni.

A hallgatók az őszi mezőgazdasági munkában a mezőgazdaság szükségleteinek megfelelően, az oktatási feladatok ellátása függvényében vettek részt, amelyet 1978-ig a KISZ szervezeti és bonyolított le. 1978-tól mindez az intézmény állami vezetése hatáskörébe került. A rendelkezésre álló adatok és kissé vegyes kép alapján is kétségtelen, hogy a szegedi felsőoktatási intézmények hallgatói jelentős szerepet vállaltak folyamatosan, évről évre a mezőgazdasági munkaerőgondjainak megoldásában.

A diákmunkaerő évközi foglalkoztatásának egy speciális, hosszú ideig országosan is egyedülálló, és igen gyorsan népszerűvé vált formája volt a munkaközvetítés, melyet 1977 őszétől a JATE KISZ-bizottság munkaközvetítő irodája vállalt magára, és tevékenységét kiterjesztette gyakorlatilag az egész szegedi felsőoktatás területére.

A korszerű általános és szakmai képzésért folytatott munka a KISZ alapfeladatává vált.

A felsőoktatási intézmények KISZ-szervezetei országosan, így Szegeden is, igen nagy energiát fektettek a szakmai-tanulmányi munkát segítő, különböző munkaformák létrehozásába. Mind szervezési, mind pedig politikai eszközökkel törekedtek az alaptevékenység erősítésére. A KISZ KB 1978. augusztusi tanulmányi munkával foglalkozó határozata után az intézmények többségében alapvető fontosságú kérdések tisztázták a szakmai-tanulmányi munkát illetően, melynek alapmotívumává az oktatáskorszerűsítési munkálatokban való részvétel igénye vált.

A hallgatók szakmai, tudományos továbbképzésének, önképzésének egyik legfontosabb eszköze a tudományos diákkör volt. A diákkörökben extenzív irányú fejlődés indult meg a 70-es évek elejétől, melynek minőségében (pl. díjakban) is nagy eredményt mutatkoztak. Ugyanakkor a TDK-munka egyre inkább specializálódott és individualizálódott, nem érvényesült kellőképpen műhelyjellege. A KISZ szerepet vállalt a diákkörök propagálásában. Eredményes munkát végzett a JATE Nemzetközi TDK-tábor, amely a szakmai munka és az építőtáborozás egybekapcsolásával teremtett újszerű konzultációs formát, a diákköri tagságnak.

A szakmai többlettevékenységnek a diákkörök mellett legfontosabb területe a FEB-mozgalom, amely igen jelentős feladatokat látott el a társadalmi mobilitás elősegítésében, az esélyegyenlőség kiküszöbölésében. A FEB a szegedi felsőoktatási intézmények egyik legeredményesebb munkaterülete; a JATE bölcsészkarán működött az országos FEB-központ. Ez a munka a hallgatók százaikat foglalkoztatta.

A szakmai-közéleti feladatokra való koncentráció példája az „Egyetemisták, főiskolások a szakmunkásképzésért” akció, mely a területi KISZ-szervek hatékony támogatásával és szervezőmunkájával folyt a szegedi felsőoktatási intézmények és a szakmunkásképző intézet között.

Az ifjúsági vitakörök hosszú időn át többekéves betöltötték tömegpolitikai képzési funkciójukat.

Az éves felkészítők a hagyományokhoz igazodva zajlottak le, és általában eredményesek voltak.

A legéletképesebb és legnépszerűbb politikai képzési formák az intézmények hagyományaira és a hallgatók igényeire közvetlenül alapozott formák maradtak (pl. a JATE Külpolitikai Klubja, a Szotétrum Politicum stb.).

A tömegpolitikai akciók helyenként tartalmasabbak, színesebbek lettek, teret kaptak a kötetlenebb, játékosabb formák. A Diákközpontok Országos Vetélkedőin többször születtek szegedi sikerek (elsősorban a JATE révén), és népszerűek voltak a VIT-tel kapcsolatos rendezvények és a szolidaritási akciók (Chile). A Forradalmi Ifjúsági Napok rendezvénysorozatai évről évre ismétlődő feladatokat róttak a felsőoktatási intézmények KISZ-szervezeteire is.

A közművelődési munkában a szegedi intézményeknek igen jelentős hagyományai vannak (1977-ben pl. a JATE-n minden alapszervezetnek volt ilyen jellegű vállalása, és a hallgatóknak több mint 50 %-a teljesített valamilyen közművelődési feladatot.)

A szegedi felsőoktatási intézményekben az amatőr művészeti mozgalom a szerény feltételek ellenére jelentős eredményeket ért el. Súlypontja a JATE, melynek művészeti csoportjai (énekkar, egyetemi színpad, néptáncsoport) díjak sorát kapták különböző rangos erópróbaikon. Kiemelkedő fontosságú funkciót látott el a közművelődési munkában a JATE KISZ-klub, és fontos bázisa lett a klubmozgalomnak a JGYTF Tamási Áron Klubja, illetve a SZOTE KISZ-klub is. A szakmai-tanulmányi munka segítése mellett, a KISZ KB 1977. decemberi érdekvédelmi határozata nyomán mozgalmi munka középpontjába kerültek az érdekvédelemmel, érdekképviselettel kapcsolatos kérdések a felsőoktatási intézmények KISZ-szervezeteinek munkájában is.

Ifjúsági Parlamentek a felsőoktatásban 1976-ban és 1978-ban voltak, közülük az 1978-as parlamentek tűntek produktívabbnak. Általános tapasztalat az is, hogy a helyi, operatív intézkedéseket igénylő problémák viszonylag gyorsan megoldódtak, az ezen túlmutató felvetések többségével kapcsolatban az intézkedések vártak magukra (pl. pályázati rendszer).

A sportolási feltételek a szegedi felsőoktatási intézményekben pozitív irányban változtak a 70-es évek második felében. Az 1977-ben életre hívott JATE SC akkor az ország első tömegsport-egyesülete volt, működése kétségtelen előrelépést jelentett az egyetemi, főiskolai sportélet területén. A KISZ különböző akciói — különösen az „Édzett Ifjúságért” akció, tömegeket mozgott meg a szegedi felsőoktatási intézményekben is.

Széles körű és sokrétű volt intézményeink nemzetközi tevékenysége. Külszolgálatokban — melyek részben igazodnak az intézményi, városi, megyei testvérkapcsolatokhoz — megjelentek a KISZ munkájának valamennyi lehetséges elemei: építőtáborok és munkaakciók, szakmai-tanulmányi munka, kulturális kapcsolatok, művészeti csoportok cseréi, politikai propaganda, sport. Ugyanakkor természetesen a politikai felelősséggel, szervezeten lebonolyított külügyi akciók pozitívan hatottak vissza az intézményi mozgalmi munkára is.

A KISZ-szervezetek párttaggá nevelő tevékenysége a mozgalmi munka színvonalának is egyik mérceje volt. A város felsőoktatási intézményeiben — az objektív helyzetből fakadó átmeneti stagnálás után — színvonalas, komoly és eredményes pártépitő munka folyt, a KISZ-alapszervezetek is általában éltek az ajánlási lehetőségekkel.

A szegedi felsőoktatási intézményekben 1975-1980. között végzett mozgalmi munka összefoglaló értékelésénél a rendelkezésre álló adatok, elemzések, megállapítások alapján kitűnik, hogy az ifjúsági szervezet elé tűzött feladatok teljesítésében az országosan élenjáró gyakorlattal is állja az összehasonlítást. Az egyetemi-főiskolai KISZ-bizottságok fontos szerepet vállaltak — a tényleges mozgalmi munkára alapozva — az új mozgalmi munkaformák kialakításában, a helyi feladatok megoldásában, az ifjúsági szervezet munkájának továbbfejlesztésében — azaz a korszerű ifjúsági szervezet működtetésében.

Szegedi nyár '82

A hagyományoknak megfelelően az idei nyáron is gazdag kulturális programmal várja Szeged város látogatóit. A tájékozódást megkönnyítő, válogatást adunk közre a választékból.

Kiállítások:
Szegedi Nyári Tárlat '82. (a díjazott művészek kiállítása) — Horváth Mihály utcai képtár, július 25—szeptember 29.
Szobrászművészek kiállítása, Kupa Galéria, július 23-tól.
A Barók Béla Művelődési Központ programjából:
Szilvicsky Margit textiljei, június 27—július 28.
Gerle Margit kerámiai, július 18—augusztus 29.
Fotóklubok XVIII. Szegedi Szalonja, augusztus 1—augusztus 29.
Török László fotói, augusztus 1—augusztus 29.

Ifjúsági Ház:
Lonovics László grafikus kiállítása, július.
Varga Mátyas kiállítása, augusztus.

Képcsarnok, Gulácsy Lajos terem:
Polgár Csaba textilművész és Szemereki Teréz keramikus kiállítása, július 15—29.
Bódy Irén, Munkácsy-díjas textilművész és Kumposzt Éva, Munkácsy-díjas keramikus kiállítása, augusztus 5—augusztus 19.

Hangversenyek:
Muzsikáló udvar. (A Tanács háza udvarán, Széchenyi tér 10.) Szegedi Kísopera bemutatója, július 19. 20 óra.
Budapesti Madrigál Kórus bemutatója, augusztus 16. 20 óra.
Organahangversenyek a Domban: július 5. július 26. augusztus 9. Kezdeti időpont: 20 óra.
Könnyműzenei hangversenyek EDDA-koncert, július 12. (rossz idő esetén: 14.)
Soltész-Rézsi este, július 27. (29.)
Kord—East koncert, augusztus 10. (Mindhárom koncert 20 óra-kor kezdődik. Színhely: az Új-szegedi Szabadtéri Színpad.)

Szegedi Ifjúsági Napok: július 30—augusztus 1. (részletes program).
Július 30. péntek.
Közéleti szemle dalban, Móra park, 19 óra.
Jazz koncert, Ifjúsági Ház, 18 óra.
Ejszakai jazz koncert, Új-szegedi Szabadtéri Színpad, 24 óra.
Klubprogramok.
Július 31. szombat.
Népművészeti farsang és vásár, Dugonics tér, Károly utca.
Délalföldi Néptáncgyűjtések bemutatója, Klauzál tér.
Népművészek, ifjú népművészek műsora, Klauzál tér.
Ifjúsági sajtófesztivál, ifjúsági karnevál, Pop-rock látványosság — utcából, Tisza-part.
Expressz slów, Új-szegedi Szabadtéri Színpad.

Tudományos fórumok:
Pedagógiai Nyári Egyetem, (Erkölc és ifjúság.) MTA. Biológiai Központ, július 12—július 20.
Művelődésművelési Nyári Egyetem (Közoktatás és közművelődés.) július 21—július 29.
13. Ipari-Tudományos Konferencia, MTESZ Technika Háza, július 22—július 23.
Népművészeti programok:
Szakszervezeti Néptánc Minősítő versenyek, június 25—27. Kisszínház.
Gálaest, június 27. Új-szegedi Szabadtéri Színpad.
Szöke Tisza '82. Nemzetközi társastáncverseny, augusztus 13—15. Sportcsarnok.
Ipari Vásár '82, július 23—augusztus 1. Marx tér.

A Szegedi Ifjúsági Ház programja:
Köcsög Zoltán, Hírny János

(daljáték). Az előadás rendezője: Békés András, a főbb szerepeket Melis György, Kossuth-díjas, kiváló művész, Mészöly Katalin és Moldován Stefánia, érdemes művész alakítják. Az előadások időpontjai: július 23. péntek, július 25. vasárnap, július 31. szombat és augusztus 8. vasárnap.

G. Verdi: A trubadúr (opera). Rendező: Mikó András, Kossuth-díjas, érdemes művész. A főbb szereplők: Miller Lajos, Kossuth-díjas, Tokóy Ilona, Gregor József, érdemes művész. Az operát július 24-én szombaton, július 30-án pénteken és augusztus 1-én vasárnap játsszák.

J. Strauss: A cigánybárá (daljáték). Az előadás rendezője: Horváth Zoltán, főbb szereplői: Beskes János, Zempléni Mária, Mészöly Katalin. Időpontok: augusztus 6. péntek, augusztus 7. szombat, augusztus 14. szombat és 19. csütörtök.

P. I. Csajkovszkij: A hatyúk tava (balett). A permi balett vendégjátékára, augusztus 13-án pénteken és 15-én vasárnap kerül elő.

Lakodalmas. A Magyar Állami Népi Együttes vendégjátéka, augusztus 18-án szerdán, 20-án pénteken és 21-én szombaton.

Minden előadás egységesen 20 óra 30 perckor kezdődik!

A Szegedi Szabadtéri Játékok Igazgatósága felhívja az egyetemisták figyelmét, hogy a vizsgaidőszak befejezése után szívesen lát díszletezőket, stálistákat. A munka körülbelül augusztus közepeig tart. Jelentkezni a Szabadtéri Játékok Igazgatóságán lehet — az Attila u. 11. sz. alatti épületben. Telefon: 11-733.

HÍREK

A KISZ megyei Bizottsága Egyetemi és Főiskolai Rétegtanácsa május 21-én a tudományegyetem KISZ-klubjában a mozgalmi év utolsó, összegző ülését tartotta.

Az ülés első napirendi pontjaként Eszik Zoltán, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola OD KISZ-szervezetének titkára, megyei KISZ-bizottsági tag tartott beszámolót „A felsőoktatási KISZ-szervezetek intézményen kívüli közművelődési, közéleti tevékenységének fejlesztésének lehetőségei irányai” címmel, melyet vita követett.

Az őszi mezőgazdasági munkák előkészületeiről számolt be — második napirendi pontként — a Csongrád megyei Tanács Mezőgazdasági és Élelmiszeipari Osztály képviselője és Szilágyi János, a KISZ megyei Bizottság titkára.

Az ülés utolsó napirendi pontjaként a következő mozgalmi évből adódó feladatokat beszéltek meg a tanács tagjai.

A József Attila Tudományegyetem Herman Ottó Kollégiumában dr. Juratovics Aladár, a Délmagyarországi Kőolaj- és Földgáz Kitermelő Vállalat igazgatója tartott nagy érdeklődéssel kísért előadást, a „Korszerű nagytüzemi vezetési módszerek a mai magyar népgazdaságban” címmel. A tudományegyetem kollégiuma és a Kőolaj- és Földgáz kitermelő vállalat közötti kapcsolat erősítése érdekében a két